

¹⁶és mi ismerjük és hisszük azt a szeretetet, amellyel Isten szeret minket. Isten szeretet, és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és Isten is őbenne. ¹⁷Abban lett teljessé a szeretet közöttünk, hogy bizalommal tekinthetünk az ítélet napja felé, mert ahogyan ő van, úgy vagyunk mi is ebben a világban. ¹⁸A szeretetben nincs félelem, sőt a teljes szeretet kiűzi a félelmet; mert a félelem gyötrellemmel jár, aki pedig fél, nem lett tökéletes a szeretetben. ¹⁹Mi tehát azért szeretünk, mert ő előbb szeretett minket. ²⁰Ha valaki azt mondja: „Szeretem Istent”, a testvérét viszont gyűlöli, az hazug, mert aki nem szereti a testvérét, akit lát, nem szeretheti Istent, akit nem lát. ²¹Azt a parancsolatot is kaptuk tőle, hogy aki szereti Istent, szeresse a testvérét is.

Kedves Testvéreim!

Azt hiszem nem nehéz kitalálni mai alapigénk kulcsszavát, hiszen ebben a rövid szakaszban csupán 15-ször szerepel: szeretet. De mielőtt belemerülnék ennek a jól ismert fogalomnak az elemzésébe, nézzük meg azt, hogy milyen összefüggésben kerül elénk ez a szakasz.

Szentháromság ünnepe utáni első vasárnap van, és miután az idei évben ilyen Szh.ü. utáni vasárnapból még lesz 23, első ránézésre ebben nincsen semmi különös. Úgy is nevezik az egyházban ezt az időszakot, hogy ünneptelen félév, vagy mondhatnánk azt, hogy uborkaszegzon. Ugye ez alatt a kifejezés alatt azt értjük, hogy azon időszaka az évnek, amikor nem történik semmi különös. Valóban ebben a félévnyi időszakban nincsen egyházi, Krisztusünnep, leszámítva a Reformáció napját. Ugyanakkor azért mégsem nevezném ezt az időszakot kevésbé fontosnak. Mint ahogyan a nyár uborkaszegzon része is azért fontos, hogy feltöltődjünk, kipihenjük az egész éves hajtást, úgy ez az egyházi időszak is fontos, hiszen ekkor kerül sor arra, hogy a Jézus születésétől, húsvéton át mennybemenetelig, valamint Pünkösdig tartó időszakot kielemezzük, megnézzük ennek a gyakorlati hasznát a keresztyén ember életében.

Ez az időszak is részekre tagolódik. Az első öt vasárnap központi üzenete: Isten szól hozzánk.

Tegnap tanévzáró istentisztelet és ballagás volt a református iskolában. Úgy 1000-1200-an voltunk a tornaterembe bezúfolódva. Az alkalom kezdetén akkora volt a hangzavar, hogy hiába igyekezett az alkalmat vezető tanár csendet kérni, nem hallották a mikrofonba mondott szavait. Mindenki a másikkal volt elfoglalva: a gyerekek egymást túlkiabálva beszélgettek, a ballagó diákokhoz odamentek a szülők, rokonok hogy átadják a virágokat. A tanévzáróra érkező szülők is igyekeztek a nyári programokat megosztani egymással. A mikrofonnál álló tanár aztán elunta a dolgot és jó hangosan belekiabált a mikrofonba, amire csönd lett, elkezdődhetett az alkalom.

A kiabálásra azonban többen összerezzentek, összesúgtak: miért kiabál?

Isten szól hozzánk! Nem kellene megvárunk azt, míg kiabál, mert abba „beleremeg a föld”, és a mi életünk is. Figyeljünk oda rá, most: még ma, míg hívása hangzik az Úrnak. – ahogyan énekeljük egyik énekünkben.

Az oltár előtti igében, a Gazdag és Lázár történetében is ez a gondolat kerül elénk, amikor a gazdag szeretne visszatérni, hogy legalább a rokonai ne járjanak úgy, mint ő, aki halála után a pokolba került. És itt van egy mondat, ami, sajnos, ma is aktuális: *Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, az sem győzi meg őket, ha valaki feltámad a halottak közül.*

Isten szól hozzánk, még azt is megtette értünk, hogy feltámasztotta a halálból Jézus Krisztust, akiben megmutatkozott az Isten szeretete: *mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött fiát adta, hogy aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.*

Így kapcsolódik ide mai alapigénk, hiszen Isten – *ezekben a végső időkben a Fiú által szólott hozzánk* – ahogyan ezt a zsidókhöz írt levélben olvashatjuk.

Mai igénket János első leveléből nem tudom a nélkül magyarázni, hogy nem mondjam el újra, amit már az itt ülők nagy része talán többször is hallott tőlem, hiszen számomra ez az igeszakasz, annak is két szava, nagyon fontos szerepet játszott abban, hogy én itt állhatok ma, és az Isten igéjét hirdethetem.

Idén ősszel lesz 25 éve, hogy a pápai evangélikus templom szószéke fölött a következő mondatot olvastam: az Isten szeretet. A templomba úgy kerültem, hogy akkor készültem – leginkább szülői ráhatásra – a keresztlómre, ehhez pedig el kellett járni istentiszteletre. Tudni kell rólam, hogy abban az évben kezdtem a közgazdasági szakközépiskolát, amire azért esett a választás, mert a matek az viszonylag jól ment, és szerettem a logikus dolgokat, tehát alapvetően reál beállítottságú vagyok. Ezzel nagyon nehezen volt összeegyeztethető a mondat: az Isten szeretet. Mert ez nekem magas volt. A logikus azt lett volna, hogy „az Isten szeretett” – múlt időben, vagy Szeret az Isten, mert ezeknek lenne értelme. Miközben az istentiszteleten ezen gondolkodtam Isten szólott hozzám, és egyáltalán nem logikusan, sőt sokkal inkább megmagyarázhatatlanul megértettem a Jézus Krisztusról szóló igehirdetést hallva, hogy mit is jelent ez a kifejezés, mit is jelent az, hogy Isten maga a szeretet. Ő a szeretet forrása.

Mai alapigénkben ez az alap, amiből kiindulva megvizsgáljuk az ebből fakadó kapcsolati rendszereket.

De előbb nézzük meg magát a szót: szeretet. Ez is már sokaknak unalomig ismételt mondókám, hogy a görög nyelvben a szeretet kifejezésre több szót is használnak. Most ebbe csak addig megyünk bele, hogy itt az agapé, a legmagasabb fokú szeretetkapcsolatot kifejező szó szerepel. Az Úsz-ben ez a szó az Isten szeretetére vonatkozik, erre a minőségre csak ő képes.

Mi amikor a szeretet szót használjuk, akkor nem nagyon teszünk különbséget: szeretem a szüleimet, házastársamat, gyerekeimet, kutyámat, macskámat, de szeretem a munkámat, a hobbymat, szeretem a lángost, és a rántott húst is. Szeretek olvasni, és nyaralni.

Az újszövetségi görög nyelven ezeket más-más szóval fejezik ki. Az Isten irántunk való szeretete agapé, ami egy egészen más minőség. János apostol azt írja: ¹⁶*és mi ismerjük és hisszük azt a szeretetet, amellyel Isten szeret minket.* Hogy még inkább egyértelmű legyen, hogy János, amikor az Isten szeretetéről beszél, akkor Jézusról szól, érdemes hozzáolvasnunk, amiről előtte ír: ¹⁴*És mi láttuk, és mi teszünk bizonyosságot arról, hogy az Atya elküldte a Fiát a világ üdvözítőjéül.* ⁵*Ha valaki vallja, hogy Jézus Isten Fia, abban Isten marad, ő pedig Istenben;* ¹⁶*és mi ismerjük és hisszük azt a szeretetet, amellyel Isten szeret minket. Isten szeretet, és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és Isten is őbenne.*

Az Isten szeretet. Mégpedig kapcsolatot létrehozó szeretet. Jézushoz mindenkinek viszonyulnia kell. Vagy megtapasztaljuk, vagy elutasítjuk az Isten szeretetét.

Az Isten akkor is szeret, ha mi nem viszonzuk az ő szeretetét. Ahogyan az ószövetség lapjain Ábrahám, Jákób, Mózes... nem tettek azért semmit, hogy az Isten megszólítsa őket, ahogy Jézus sem úgy választott tanítványokat, hogy bizonyítaniuk kellett a hozzá való szeretetüket, úgy mihozzánk is úgy jön, úgy lép oda: szeretlek, ráadásul azt is megmutatja, hogy mennyire: teljesen, tökéletesen, halálosan.

Isten egy kapcsot létesít minden emberrel. Ez a fonál, amit az ő oldaláról felénk nyújt.

Amikor a gyerekeim megszülettek, akkor éreztem meg valamit abból, hogy mit is jelent ez a szeretet. Mert őket nem én választottam, nem én döntöttem mellettük, nem beléjük szerettem, amikor megláttam őket, hanem egyszerűen szeretet van bennem feléjük, ami mindent odaadna értük, nem azért mert olyan jó gyerekek, nem azért mert kiérdemelték, hanem azért mert ők az enyéme.

Már az Ószövetségben is megjelenik Istennek ez a szeretete, amikor a prófétákban előrevetíti, hogy hogyan is szert: örök szeretettel szerettelek ezért vontalak magamhoz hűségesen... Ne félj mert megváltottalak neveden szólítottalak, enyém vagy... stb.

János azt mondja el, hogy mit érzünk akkor, ha Istennek ezt a szeretetét megtapasztaljuk:

¹⁷*Abban lett teljessé a szeretet közöttünk, hogy bizalommal tekinthetünk az ítélet napja felé, mert ahogyan ő van, úgy vagyunk mi is ebben a világban.* ¹⁸*A szeretetben nincs félelem, sőt a teljes szeretet kiűzi a félelmet; mert a félelem gyötrellemmel jár, aki pedig fél, nem lett tökéletessé a szeretetben.*

Igen én is ezt éreztem, és érzem azóta is az Isten közelében. Hogy ott nincs félelem. Mint ahogy a gyerekeknél, amikor félnek hozzánk a szülőkhöz bújnak – így kell nekünk is a mi szerető mennyei Atyánkhoz bújni.

Így alakul ki egy kapocs, amelyben már mi is elmondhatjuk, hogy szeretjük az Istent. De a mi Isten iránti szeretetünk csak azért lehetséges, mert ő már akkor szeretett, amikor még meg sem születtünk.

¹⁹*Mi tehát azért szeretünk, mert ő előbb szeretett minket.*²⁰

Egy ifi énekben szoktuk énekelni: Még nem is éltem én, te már úgy szerettél, hogy esendő emberként eljöttél. Nem vártad meg azt, hogy hozzád kiáltsak, de megengedted, hogy halljam a hangodat.

Mint megtudtam ma van apák napja. Azt tudjuk, hogy a mi mennyei Atyánk szeret bennünket, de vajon mi ki tudjuk-e fejezni felé a mi szeretetünket?

János egy viszonylag egyszerű ismérvet állít fel erre. Ami azért nem is annyira egyszerű, ha a tartalmát nézzük:

²⁰*Ha valaki azt mondja: „Szeretem Istent”, a testvérét viszont gyűlöli, az hazug, mert aki nem szereti a testvérét, akit lát, nem szeretheti Istent, akit nem lát.* ²¹*Azt a parancsolatot is kaptuk tőle, hogy aki szereti Istent, szeresse a testvérét is.*

János amikor azt mondja, hogy testvér, akkor itt nem csupán a vér szerinti, hanem a keresztyén testvérré utal. Szeretem-e a másikat? És János még csak a testvérré kérdez rá, el se megy addig, amíg Jézus, aki azt mondja: *szeressétek ellenségeket, és imádkozzatok azokért akik üldöznek titeket.* János jól tudta és látta azt, hogy még a keresztyén közösségen belüli szeretet sem megy mindig. Még ott is gondok vannak, még a családon belüli szeretettel is sokszor gondok vannak, amikor testvérek éveken keresztül nem beszélnek egymással, amikor örök a harag, amikor nem tudunk megbocsátani, pedig azt imádkozzuk, hogy bocsásd meg a vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek...

Mi önmagunktól valóban képtelenek vagyunk arra, hogy szeressük a másik embert. De ettől nem elkeserednünk kell, hanem még inkább az Istenre bízni magunkat, még inkább kitenni magunkat az ő szeretetének. Még többet hallgatni őt, még többet ülni a lábainál.

Amikor először megtapasztaltam az Isten irántam való szeretetét ott a pápai templomban, akkor egy családra találtam. Egészen máshogy kezdtem látni az embereket, akik ott ültek velem a templompadban. Ők lettek a fivéreim és nővéreim. Egészen mást láttam meg a szemükben, mert visszatükröződött rajtuk keresztül is az Isten szeretete.

De ez az állapot addig tart, amíg az Isten szavát hallgatom, amíg az tölti be az életemet. Pál a szeretethimnuszban azt mondja: most tükör által homályosan látunk, akkor pedig színről színre. Nem igazán találtam jó hasonlatot erre, de arról van szó: Isten szól hozzám, ha hallgatom őt, akkor az öbelőle áradó szeretet rám is hatással van, az én látásomat is kitisztítja, és így egészen máshogy láthatom a többi embert is. De ehhez kell az, amit a zsoldáros mond, hogy szemem állandóan az Úrra nézzen. Nézzük minél többet a nyári uborkaszezonban is Őt, hogy megláthassuk azt a végtelen szeretetet, kegyelmet, amelyet megmutatott Jézus Krisztusban, az ő kereszthalálában, feltámadásában, hogy mi is szeretni tudjuk, hiszen erre hívott el bennünket.